

LBRIS

We know
books

KONSTANTIN V. ZORIN

ENIGMELE EREDITĂȚII
păcatele strămoșilor
și genele urmașilor

ediția a doua

Traducere din limba rusă:
Eugeniu Rogoti

editura
Σοφία

București

Cuprins

Enigmele ereditații: păcatele strămoșilor și genele urmașilor.	7
I. Din cine nu a provenit omul.	13
1. Legende de hazlii.	14
2. Opera extraterestrelor.	16
3. Ipoteza evoluționistă	17
4. Părerile teologilor occidentali	21
II. Despre ce nu vorbește Biblia	29
1. Cine a fost Adam?	30
2. Este oare vie „țărâna”?	32
3. Moștenirea de sus	36
III. Coasta: os fără minte?	43
1. Jumătatea cea mai bună	43
2. „Acea lumină”	46
IV. Cioburile celui spart în bucățele	49
1. Întreita trădare.	49
2. Partea cea blestemată	52
V. Păcatul ca ereditate.	61
1. Patimile.	61
2. Stricăciunea	66
3. Moartea.	70
VI. Sămânța vieții și trupul morții.	77
1. Genele în lumina Bibliei	77
2. Misiunea ADN-ului.	81
VII. „Pașaportul genetic” al lui Adam și Eva.	87
1. Protomama X	87
2. Prototatăl Y	89
VIII. Soarta „cioburilor”	93
1. Răscoala mutanților	93
2. Corabia mântuirii	97
IX. Forța eredității spirituale	103
1. Sufletele moarte și cadavrele vii	103
2. Taina spirituală a zămislirii.	111
3. Sufletul dă veste altui suflet	117
4. Pedepsa cerească	126
5. Mecanismele eredității spirituale	139
X. Păcatul transformat în boală	149
1. „Mai pufăim un pic!”	150
2. E verde pentru „șarpele cel verde”	158
3. „Biletul” spre iad	166
4. Violența împotriva embrionului.	170
5. „Ucișorul” la cină?	175
XI. Metodele duhovnicești de vindecare a copiilor	187
1. Crediința tatălui și a mamei.	190
2. Lucrurile sfinte	195
3. Rugăciunea părinților	201
4. „Formarea sufletului”	207
5. „Atmosfera din casă”	213
6. Pocăința părinților	214
<i>Addenda</i>	225
I. Hainele de lumină	225
II. Plânsul lui Adam	230
III. Cum este bine să ne rugăm pentru sănătate.	233
IV. Rugăciunea mamei te ajunge și în adâncul mării.	241

I.

Din cine nu a provenit omul

Încă din cele mai vechi timpuri oamenii s-au gândit la proveniența și scopul lor. Se nășteau astfel presupuneri curajoase, interesante, iar alteori stupide sau curioase. În mod obligatoriu însă, la baza diferitelor teorii ale antropogenezei erau încercări sincere de a desluși ceea ce chiar și astăzi naște interes și discuții aprinse.

Oare au existat tot timpul oameni pe pământ? Când și cum au apărut aceștia? S-au schimbat oare ei sau au fost așa dintotdeauna? Însăși natura acestor întrebări mărturisește despre dorința căutării adevărului, care este, în mod evident, pierdut, din perspectiva unei relatări directe.

Rezolvarea biblică a problemei, încă din secolul al XVI-lea î.Hr., a fost oferită de cartea Facerii (cap. 2-4). Dar există și o mulțime de alte concepții privind apariția omului, fie extraștiințifice, fie recunoscute de știința tradițională. Dintre acestea, vom evidenția patru teorii principale:

- crearea omului de către zei;
- crearea de către extraterestrii sosiți din cosmos;
- ipoteza evoluționistă;
- concepțiile teologilor occidentali.

Vom analiza, pe scurt, aceste doctrine discutabile și vom încerca să le punem față în față cu învățătura Bisericii Ortodoxe.

Miturile antropogonice sunt povestiri ale diferitelor popoare ale lumii despre proveniența primilor oameni. Miturile relatează că omul a apărut ca rezultat al activității unui principiu superior. „Materia primă”, „metodele de preparare” și modul de pornire a vieții protopărinților sunt foarte diferite în aceste mituri: lipirea unor figurine din pământ și lut, urmată de arderea acestora în cuptor; sculptarea în lemn, clocirea unor ouă ș.a.¹

Spre exemplu, un mit neozeelandez spune că toți oamenii și lucrurile au fost născute de Cer și de soția acestuia, Tera. Conform mitologiei egiptene, zeul fertilității Khnum l-a creat pe om din lut, pe roata olarului. Poporul kachari din India de nord-est avea credința că zeul Alou i-a modelat pe primii oameni din pământ, pe parcursul unei zile. Spre seară, acesta a obosit și a hotărât că în ziua următoare, dimineață, le va da viață. Noaptea, cinci frați ai lui Alou (niște huligani, după cum se pare) au stricat figurinele și au aruncat părțile acestora prin junglă. Bietul zeu a fost nevoit să ia totul de la capăt. Însă nici de data aceasta nu i-a fost de ajuns o singură zi pentru a încheia ceea ce începuse. Învățat însă minte din cele petrecute cu o zi înainte, el a creat, pentru apărarea figurinelor, doi câini. De data aceasta, frații nu au îndrăznit să strice figurinele, iar Alou le-a dat viața în dimineața următoare.

Eschimoșii din Alaska credeau că ființele vii au apărut pe lume datorită zeului Corb. Acesta a insuflat viață după ce a făcut primul bărbat dintr-un fir de năut, iar pe animale din lut. Este interesant că acest Corb a creat șaipii de munte, cerbii și abia după aceștia pe femeie, care a devenit soția primului bărbat.

¹ Despre aceasta, mai amănunțit în: Fraser J., *Folclorul în Vechiul Testament*, ed. a 2-a, Moscova, 1990, pp. 13-29.

Tradițiile popoarelor scandinave spun că zeii au găsit pe malul mării niște figurine neterminate ale primei perechi de oameni, cărora le-au dat viață. Figurinele erau din două esențe diferite de arbori. Așa s-au născut Ask (arțarul) și Embla (salcia).

Unele popoare care trăiesc astăzi pe teritoriul Birmei și al Bangladeshului relatează o legendă, conform căreia zeitatea feminină a eclozat un ou pe care (din nepăsare, probabil) l-a lăsat fără supraveghere. Un val de apă de ploaie a mănânat oul în râu, unde acesta a rămas prins de rădăcinile unui copac. Acolo oul a fost găsit și clocit de pasărea Așua. Din ou au ieșit primii oameni gemeni: un frate și o soră.

Există, de asemenea, mituri care descriu proveniența oamenilor din animale. În Polinezia de vest și Noua Guinee se considera că protopărinții noștri ar fi provenit din vierni. Versiunea unei proveniențe „josnice” a omului există și într-o povestire chineză veche despre Pan-gu. La început întreaga lume era un ou, din care a apărut o ființă asemănătoare omului, cu numele Pan-gu. Aceasta a crescut 18 mii de ani, cu o viteză de 3 metri pe zi, după care a murit. Suflarea lui Pan-gu a devenit vânt și nori, vocea sa a devenit tunet, sângele, râuri, părul și mustața, constelații, transpirația, ploaie și rouă, iar paraziții care trăiau pe acesta au devenit oameni.

Tribul Jaivats din India presupunea că primii oameni au fost zeul-maimuță Hanuman, prietena lui Rama și eroul mitologiei epice *Ramayana*. Ca dovadă era adus următorul argument: principii acestui trib ar avea vertebre mai lungi, cu excrescențe care amintesc de coada lui Hanuman. Maimuța divină avea capacitatea de a-și schimba înfățișarea și dimensiunile, de a zbura și a smulge din pământ dealuri și munți. Conform altor mituri, transformarea maimuțelor în om a avut loc timp de câteva generații.

Unele triburi din Tibet își făcuseră genealogia începând cu două maimuțe neobișnuite, care s-au transformat în oameni pentru a umple țara zăpezilor de vietăți. Ele au învățat să lucreze pământul și să facă pâine, după care le-au căzut cozile și blana. Au devenit definitiv oameni atunci când au început să vorbească și și-au acoperit trupul cu haine confecționate din frunze. Unele triburi din Peninsula Malawi, din Asia de Sud-Est, au păstrat o tradiție despre faptul că reprezentanții lor ar fi urmași ai maimuțelor albe. Protopărinții lor trăiau sus, în munți, însă odată acestea și-au trimis puii jos, în vale. Acolo, la poalele munților, puii s-au transformat în oameni.

Astfel, multe povestiri scrise sau orale ale popoarelor de pe pământ ne conving că memoria întregii omeniri continuă să păstreze, deși într-un chip denaturat, reprezentarea tainei divine a antropogenezei. Oamenii, neluminați de credința în Unul și Adevăratul Dumnezeu, nu au putut înțelege clar Revelația. Cu toate acestea, ei au simțit Creatorul și au încercat să ghicească rolul Său în viața lor. Inima, întunecată de căderea în păcat, simțea această voce a adevărului. În conștiința oamenilor, adevărul apărea sub forma diferitelor mituri.

Crearea miturilor continuă și în zilele noastre. E drept că acestea au început să schimbe subiectele, limba și scopul. Așa se susține gândirea mitologică și se înnoiesc ipotezele pseudoștiințifice. Despre ele vom și vorbi în continuare.

2. Opera extraterestrilor

Versiunea unei paleovizite și a „producerii” omului ca rezultat al activității unor ființe cosmice este reprezentată de așa-numitele teorii vechi-astronautice. Acestea au fost susținute mai ales de către scriitorii SF. Unul dintre cei mai

cunoscuți adepți ai ideii că patria omenirii este extraterestră este elvețianul E. von Däniken.

Argumentele acestuia sunt următoarele. În primul rând, miturile antropogonice mărturisesc despre credința oamenilor în ființe supranaturale, raționale și foarte puternice, care au coborât din ceruri și au creat omul. Și cine altcineva decât niște astronauți extraterestri ar fi putut fi văzuți la răsăritul istoriei umanității?! În al doilea rând, construcțiile enigmatice din pietre gigantice (megaliti) și construcțiile cu destinație necunoscută, care se află în diferite părți ale lumii, nu ar putea fi, după arhitectura, ideea și metodele de construire a lor, creații ale omului. În al treilea rând, avem de-a face cu obiectele descoperite în pământ, care nu pot fi clasificate, cu imagini „ciudate” și modele, cât și cu cunoștințe, la vechile civilizații, despre „tehnologii înalte”, fapte greu explicabile cu ajutorul științei tradiționale. Este mai ușor să presupui că toate acestea au fost lăsate de extraterestri.

Savanții și teologii distrug, rând pe rând, toate aceste ipoteze ale vizitării planetei noastre de reprezentanții unor civilizații extraterestre. Adepții acestor teorii sunt, pe bună dreptate, acuzați de diletantism, utilizare eronată a principiilor cunoașterii științifice, falsificare și încercări insistente de a face din deziderat realitate¹. Pe această temă au fost scrise multe articole de popularizare a științei și de aceea nu este necesară aprofundarea ei.

3. Ipoteza evoluționistă

Teoria evoluției este învățătura despre proveniența formelor complexe de viață din formațiuni inițiale simple, ca-

¹ Despre aceasta, mai amănunțit în: Meșcereakov B., Meșcereakova I., *Introducere în antropologie*, Moscova, 1994, pp. 114-141.

re s-au îmbunătățit pe baza legilor obiective ale naturii. În consecință, legea generală a dezvoltării florei și faunei a fost adaptată omului și societății.

Din punctul de vedere al lui Charles Darwin, omul este culmea dezvoltării lumii animale și, ca orice animal, este produsul selecției naturale și al luptei pentru supraviețuire. După Darwin, dezvoltarea forțelor spirituale în lumea animală până la înălțimea acestora în om s-a făcut pe aceeași cale și cu aceleași mijloace ca și dezvoltarea treptată a lumii animale pe pământ. Cu alte cuvinte, *psihicul omului s-a format din psihicul maimuței*.

Un cunoscut biolog rus, A. Liubișcev, a enumerat mai mult de zece variante ale ideii evoluționiste. Toate acestea se pretind a fi adevărate, însă se deosebesc după forma procesului evolutiv și după acei factori care sunt acceptați sau respinși de către cercetători. Se obișnuiește a se considera că omul a provenit, printr-un schimb infinit de generații, din animalele care îi sunt apropiate din perspectiva construcției (humanoidale). Maimuțele actuale reprezintă o ramură secundară, care s-a intersectat relativ recent cu ramura umană, în persoana unui oarecare „strămoș comun”. Acela nu era încă om, dar nici maimuță nu mai era. Tocmai acesta a și pus începutul ambelor specii.

Bazându-se pe gândirea lui Ch. Darwin, Fr. Engels scria că antropogeneza avea preistoria sa naturală, care consta în începuturi ale activității de muncă a maimuțelor antropomorfe, precum și în dezvoltarea relațiilor de turmă, în comunicarea sonoră și motorie a animalelor superioare ș.a. Devenirii omului i-au fost de ajutor nu doar legile biologice descoperite de Darwin, ci și factorii sociali, dintre care, în primul rând, munca. În consecință, strămoșii umanoizi ai oamenilor ar fi pășit atât pe calea specială a dezvoltării umane, cât și pe cea a noilor relații (sociale) dintre oameni.

Povestea despre faptul că „munca a făcut din maimuțe oameni” se potrivea de minune atunci, în cadrul ideologiei dominante. De aceea și propaganda sovietică a declarat *teoria antropogenezei social-muncitorești* ca fiind „singura adevărată”. Problema a fost redusă la studierea strămoșilor omului contemporan: istoria familiilor de humanoizi, a activității gospodărești și a uneltelor de lucru, a comunicării sonore, vorbirii, limbii etc. O importanță deosebită a fost acordată diferențelor dintre om și animale, paleopsihologiei (noțiunile despre lumea psihică a strămoșilor scoși din situri), formării relațiilor sociale, diversității biologice și unității omenirii contemporane.

Antropogeneza era despărțită în câteva etape: *australopitecii – pitecantropii – neandertalii – omul rațional* sau *australopithecus afarensis – omul constructor (homo faber) – omul care se deplasează în poziție verticală (homo erectus) – omul rațional*. Unii credeau, pur și simplu, în această teorie, alții încercau să o și fundamenteze științific. Adesea, aceasta îi forța pe specialiști să ascundă unele fapte sau să demonstreze o mare încredere în cazul relatării unor lucrări discutabile sau insuficient demonstrate.

Cercetătorul sovietic V.P. Alexeev, în monografia sa *Devenirea umanității*, a constatat, cu o oarecare părere de rău, următoarele: „Săpăturile care dezvăluie strămoșii omului sunt descrise atât de clar, ca și cum autorii ar fi văzut subiecții vii și i-ar fi cercetat așa cum face astăzi un antropolog cu populațiile care trăiesc. În același timp, multe aspecte ale antropogenezei lasă de dorit, dovezile sunt puține la număr, ca orice fel de dovezi paleontologice sau, mai bine spus, faptele sunt insuficiente pentru a privi cu siguranță multe probleme...”¹ Ulterior, sub influența argumentelor teologice, filosofice și științifice, învățătura

¹ Alexeev V.P., *Devenirea umanității*, Moscova, 1984, pp. 79-80.

darwinistă despre evoluția neîntreruptă, despre adunarea unor transformări evolutive mici, a fost corectată.

Marii paleontologi și biologi americani S. Gould și N. Eldridge au apărat teoria neodarwinistă a *echilibrului întrerupt*, în sensul că antropogeneza nu a avut loc treptat, ci rapid, în decursul a câtorva generații ale unei anumite populații de strămoși. Se presupune o repetare îndelungată și întâmplătoare a mutațiilor (echilibru), după care ar fi urmat un urcuș brusc la un nou nivel biologic (întreruperea echilibrului).

După părerea neodarwinistului R. Goldschmidt, autorul *teoriei „monstrului care speră”*, antropogeneza a avut loc brusc, ca rezultat al unei supermutații foarte complexe. Acest lucru s-ar fi întâmplat astfel: maimuța a născut „dintr-odată” un om, pentru care s-a găsit, tot „dintr-odată”, un alt om, de sex opus, iar din împerecherea acestei perechi de primi oameni ar fi apărut neamul omenesc.

O privire neutră asupra acestei teorii îi descoperă imediat fragilitatea concluziilor. *În aceste concluzii trebuie să crezi la fel de mult ca în minunea creării divine a omului.* Mai mult, proveniența oamenilor din animale, interpretată materialist, desființează hotarul dintre aceste specii și contravine ideii unicității, irepetabilității și demnității umane, a calității sale de chip al lui Dumnezeu.

Spiritualitatea, rațiunea, vorbirea, voința liberă și cunoașterea de sine nu au apărut ca urmare a evoluției, fiindcă activitatea spirituală nu se reduce la activitatea sistemului nervos central. Creierul este substratul material al spiritului imaterial. De aceasta sunt convingși savanți foarte serioși, ca I. Pavlov, N. Pirogov, G. Ceplanov, M. Born, Ch. Sherrington, J. Eccles, K. Popper, N. Behtereva¹. Ideile și-

¹ Despre aceasta, mai amănunțit în: *Lumea necunoscută a credinței*, Moscova, 2002, pp. 227-230, 241-247; Celpanov G.I., *Creierul și sufle-*

intifice și filosofice contemporane despre antropogeneză sunt mai complexe decât amintitele teorii evoluționiste.

4. Părerile teologilor occidentali

Pe lângă abordările nebiblice ale apariției omului, amintite mai sus, există diferite *versiuni ale teologilor catolici și protestanți*: teologia procesului, evoluționismul teist și antievoluționismul teist.

Ipoteza antropogenezei în *teologia procesului* este reprezentată de lucrările lui A. Peacocke. Acesta consideră că în spatele procesului natural al antropogenezei stă Dumnezeu, Care acționează pe calea combinării complexe dintre lege și întâmplare, Care experimentează cu omul, dar nu cunoaște rezultatul final al lucrării Sale (Sfinții Părinți resping o astfel de idee). Întâmplarea este radarul de căutare al lui Dumnezeu. Creatorul a implantat în creația Sa posibilitatea apariției omului pe pământ. În procesul evolutiv, prin intermediul necesității (legii) și al probabilității (întâmplării) a avut loc trecerea de la simplu la complex a materiei. În consecință s-a născut omul care deține conștiință de sine și spiritualitate¹.

tit, Sankt Petersburg, 1900, p. 21; Certianov R., *Proveniența vieții: fapte, ipoteze, demonstrații*, 2003, pp. 5, 28; Charles Sherrington, *The Man on his Nature*, Edinburg, 1945; Charles Sherrington, *The Brain and its Mechanisms*, Cambridge University Press, 1934; *Brain and Conscious Experience*, Berlin-N.Y., Heidelberg, J. Springer, 1966; Popper K., Eccles J., *The Self and its Brain. An Argument for Interactionism*, Berlin, Londra, New York, 1977; Eccles J.C., *The Understanding of the Brain*, N.Y., 1977; Eccles J. C., *The Physiology of Synapses*, N.Y., 1964; Eccles J.C., *The Physiology of Imagination*, Scientific American, 1958; Eccles J.C., *The Human Mind. A Discussion at the Nobel Conference*, Amsterdam, 1967; Eccles J.C., *The Neurophysiological Basis of Mind*, Oxford, 1953.

¹ Peacocke A.R., *Creation and the World of Science*, Oxford U.P., 1979, p. 389.

Adeptii *evoluționismului teist* recunosc că creația continuă și astăzi, deoarece Dumnezeu nu S-a îndepărtat de toate lucrurile Sale (v. Fac. 2, 2), ci continuă să Se îngrijească de lume și de om. Ei se bazează pe cuvintele lui Hristos: *Tatăl Meu lucrează și Eu lucrez ...ceea ce lucrează El, lucrează și Fiul* (In 5, 17 și 19).

În contradicție cu tradiția Părinților, teologul protestant V. Pearce vorbește despre *preadamism*, adică de prezența pe pământ, înainte de Adam și Eva, a altor proto-părinți ai tuturor oamenilor. Informația despre aceștia nu există în Biblie pentru că pentru ei nu era presupusă mântuirea în Hristos. Pearce le atribuie preadamiților (australopiteci, neandertali ș.a.) caracteristici umane, cum ar fi mersul în poziție verticală, modul de viață nomad, adunarea în turmă, vânatul, fabricarea uneltelor, capacitatea de cunoaștere a lui Dumnezeu ș.a. Întrebările de genul: *De ce au fost creați preadamiții?, A „insuflat” oare Dumnezeu în aceștia „suflare de viață”?* sau *cum anume a fost creat Adam?* nu sunt deloc explicate¹.

Cu punctul de vedere al lui V. Pearce nu este de acord A. Custance. Acesta nu respinge existența preadamiților, dar presupune că omul nu a fost creat de Dumnezeu din aceștia sau din animale. Adam a fost creat din prima de-săvârșit. Ideea evoluționistă despre dezvoltarea omului pe linie ascendentă (de la forme primitive spre forme complexe) nu este corectă. Între oamenii vechi (preadamiți) și cei noi nu există legătură de rudenie. După părerea lui A. Custance, omul contemporan este urmașul lui Adam, care s-a degradat în urma căderii în păcat².

¹ Pearce V., *Wer war Adam?*, Wuppertal, Brockhaus Verlag, 1974, p. 178.

² Custance A.C., *Evolution or Creation?*, Michigan, Zondervan Corporation, 1976, p. 329; Custance A.C., *Genesis and the Early Man*, Michigan, Zondervan Corporation, 1975, p. 331.

Într-o măsură oarecare, direct sau indirect, Domnul controlează și direcționează toate procesele din lume. Anume acesta și este caracterul teist-evoluționist al dezvoltării naturii. Înseamnă că antropogeneza nu a fost întâmplătoare, ci conform unor legi, în funcție de voia lui Dumnezeu și de scopul Său. Aici, un rol important l-au jucat forțele motorii ale evoluției – „arcurile” Providenței Divine. Dumnezeu este autorul și regizorul acestui proces mondial grandios (cu aceasta sunt de acord și unii autori ortodocși, cum ar fi Episcopul Vasile Rodzeanko, pr. Gleb Kaleda, Nicolai Ivanov și Stefan Leakevski, diaconul Andrei Kuraev, N. Fioletov).

În cadrul evoluționismului teist avem de-a face și cu multe interpretări *ale provenienței omului din maimuță*, care sunt de multe ori contradictorii (I. Illies, K. Rahner, O. Spilberk, E. Führ ș.a.)¹. Aceste interpretări sunt unice prin faptul că se consideră necesară o sinteză a părerilor științifice și teologice, o corespondență între evoluția biologică și cea spirituală. Încercând să facă acest lucru, autorii ajung la concluzia că trupul omului a fost format de Dumnezeu din materie organică (corpul unui animal evoluat) prin intermediul unei „mari mutații”. De aceea, omul și animalul sunt legați genetic unul de celălalt. Ulterior, într-un anume moment, Dumnezeu a introdus, prin acțiunea Sa creatoare, „starea animală” în sufletul creat. Spre deosebire de corp, sufletul are o proveniență suprafirească. Astfel a și apărut Adam. Se ascunde în mod in-

¹ Illies J., *Schöpfung oder Evolution?*, Zürich, Interfromm, Osnabrück, Fromm, 1980, p. 120; Overhage P., Rahner K., *Das Problem der Homination*, Freiburg, Basel, Viena, Herder, 1965, p. 400; Spilberk O., *Grenzfragen zwischen Naturwissenschaft und Glaube*, München, Ars Sacra, 1970, p. 189; Führ E., *Naturwissenschaftliche Weltansicht und Christlicher Glaube. Das Moderne Weltbild*, Freiburg e.a., Herder, 1976, p. 301; Hick J., *Evil and the God of Love*, L. Collins, 1975, p. 404.